

Mgr. Alena Machoninová, Ph.D.
Lektorát českého jazyka a literatury
Fakulta cizích jazyků a teritoriálních studií Moskevské státní univerzity M. V. Lomonosova
Katedra slovanských jazyků a kultur

Výroční zpráva za akademický rok 2011/2012

[Na Katedře slovanských jazyků a kultur Fakulty cizích jazyků a teritoriálních studií Moskevské státní univerzity M. V. Lomonosova](#) (dále jen FCJ MSU) probíhá výuka českého, polského, bulharského a srbského jazyka. V akademickém roce 2011/2012 český jazyk jako hlavní obor studovali studenti 2. ročníku. Český jazyk jako hlavní obor se na FCJ MSU otevírá vždy jednou za čtyři roky.

V zimním semestru akademického roku 2011/2012 FCJ MSU ve spolupráci s [Ústavem pro jazykovou a odbornou přípravu Univerzity Karlovy v Praze](#) (dále ÚJOP UK) pořádala intenzivní kurz českého jazyka, který je součástí přípravy ke studiu na vysokých školách v České republice. V letním semestru absolventi kurzu pokračovali ve studiu v Praze.

Kromě domovské FCJ MSU pedagogové (včetně lektora) Katedry slovanských jazyků a kultur vyučují český jazyk také na [Katedře dějin jižních a západních Slovanů](#) Historické fakulty MSU a na [Fakultě žurnalistiky MSU](#).

V akademickém roce 2011/2012 český jazyk na FCJ MSU jako hlavní obor studovali 3 studenti 2. ročníku. Intenzivní semestrální kurz českého jazyka absolvovalo 11 studentů.

Na Historické fakultě MSU v akademickém roce 2011/2012 český jazyk studovali 4 studenti 3. ročníku a 4 studenti 4. ročníku Historické fakulty MSU, 9 studentů 3. ročníku a 7 studentů 4. ročníku Fakulty žurnalistiky MSU.

Věk studentů zmíněných fakult se pohybuje mezi 16 až 23 lety.

Pro studenty FCJ MSU je český jazyk hlavním studijním oborem, jako druhý obor v současné době studenti studují anglický jazyk (1 studentka 2. ročníku) a španělský jazyk (2 studenti 2. ročníku). Po absolvování pětiletého studia zakončeného státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce (ke které směřují ročníkové práce, jež studenti píší a obhajují od 3. ročníku studia) student získává aprobaci učitele českého jazyka na základní a střední škole a překladatele/tlumočníka z českého a dalšího studovaného jazyka.

Studium si s ohledem na výsledky přijímacích zkoušek někteří studenti hradí sami. Bezplatně je univerzitou poskytována jen část míst. Od akademického roku 2010/2011 jsou studenti na všechny vysoké školy v Ruské federaci přijímáni na základě výsledků jednotné státní maturity, kterou je ukončeno jedenáctileté povinné vzdělání. Některé univerzity a katedry přihlížejí také k výsledkům různých znalostních olympiád. Znalostní olympiáda z českého jazyka byla v roce 2011 také součástí přijímacího řízení na Katedru slovanských jazyků a kultur.

Od akademického roku 2011/2012 MSU přešla na čtyřleté bakalářské studium a navazující dvou až tříleté magisterské studium. Magisterské studium si budou studenti plně hradit sami. Studenti přijatí ke studiu v akademickém roce 2010/2011

dostudují podle stávajícího programu, po jehož ukončení obdrží zmíněnou aprobaci učitele českého jazyka a překladatele/tlumočníka.

Studenti 2. ročníku studují český jazyk čtvrtým rokem, všichni absolvovali dvouleté přípravné kurzy (6 hodin českého jazyka týdně). Jejich jazykové znalosti odpovídají přibližně úrovni B2. Bez obtíží rozumí mluvenému i písemnému projevu. S drobnými chybami píšou i práce na poměrně složitá témata, nejen v rámci výuky českého jazyka, ale i v rámci přednášek z dějin české literatury.

Vzhledem k dobré jazykové vybavenosti studentů výuka probíhá (nejen gramatická cvičení a konverzace, ale také přednášky z české literatury) výhradně v českém jazyce.

Základní metodologickou kostru ve výuce českého jazyka v 2. ročníku tvořila učebnice J. Bischofové, J. Hasila, M. Hrdličky, J. Kramářové: *Čeština pro středně a více pokročilé*. Praha: Karolinum 2001.

Dále gramatické cvičebnice jako například: A. Trnková: *Cvičení z české mluvnice pro cizince* (Praha 1998).

Další materiály spojené s probíranými tematickými okruhy, soustředěné na práci s psaným i mluveným slovem, jsem čerpala především z českých médií (Lidové noviny, Hospodářské noviny, Kulturní čtrnáctideník A2, Respekt, Tvar, Český Rozhlas aj.).

Výběr četby k přednáškám z dějin české literatury se orientoval především na texty dostupné v Rusku nejen v českém originále, ale i v ruském překladu. Výborný základní přehled studentům poskytly čítanky: J. Lehár, A. Stich eds.: *Česká literatura od počátků k dnešku. Kniha textů 1* (Praha 1999) a J. Janáčková, M. Lukešová eds.: *Česká literatura od počátků k dnešku. Kniha textů 2* (Praha 1999).

Pro studenty Historické fakulty MSU a Fakulty žurnalistiky MSU je český jazyk druhým nebo třetím povinným cizím jazykem. Většina studentů si český jazyk zvolila proto, že jejich ročníkové a diplomové práce se budou soustředit na problematiku spojenou s Českou republikou. Většina studentů je po dvou semestrech schopna bez větších problémů hovořit na témata spojená s jejich obory. Vzhledem k tomu, že český jazyk potřebují především jako nástroj k získávání informací o dané zemi (především z tištěných publikací), je jejich výuka zaměřena v první řadě na práci s textem, již si za dva roky studia českého jazyka dokáží bez potíží osvojit. Dvouletý program studia českého jazyka studenti Historické fakulty a Fakulty žurnalistiky MSU zakončují státní závěrečnou zkouškou z českého jazyka. Zkouška se skládá z: 1) lexikálně-gramatického písemného testu, 2) překladu odborného textu z oblasti českých dějin, respektive žurnalistiky do ruského jazyka, 3) čtení odborného textu a jeho referování v českém jazyce, 4) doplňujících otázek souvisejících s profesním zaměřením studenta.

Výuka českého jazyka na Historické fakultě a Fakultě žurnalistiky MSU probíhá v češtině i ruštině. Výuka české gramatiky se zde opírá především o učebnice O. Štindla *Easy Czech Elementary* (Praha 2008), I. Reškové a M. Pintarové *Communicative Czech* (Elementary Czech, Intermediate Czech, Praha 1995, 1996),

A. Nekovářové *Čeština pro život* (Praha 2005) a A. G. Širokovové *Češskij jazyk* (Moskva 1988).

Studenti Fakulty žurnalistiky MSU pracují s publicistickými texty různých žánrů nejčastěji z Lidových a Hospodářských novin a jejich blogů, z Českého rozhlasu (jak v písemné, tak zvukové podobě) a časopisu Respekt.

Studenti všech tří fakult MSU mají v průběhu studia možnost zúčastnit se minimálně měsíční stáže v ČR, a to na základě mezifakultních dohod. Cestu i pobyt si studenti hradí sami, přijímací strana poskytuje bezplatné ubytování a studium. V letním semestru akademického roku 2011/2012 3 studenti 2. ročníku FCJ MSU a 5 studentů Fakulty žurnalistiky MSU absolvovalo dvou až tříměsíční stáže na Západočeské univerzitě v Plzni a na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Studenti všech tří fakult MSU se pravidelně účastní také Letní školy slovanských studií, kterou pořádá FF UK v Praze a Poděbradech a také Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. V akademickém roce 2011/2012 letní školu absolvují dva studenti z Fakulty žurnalistiky MSU.

Úvazek lektora v akademickém roce 2011/2012

Úvazek lektorky v akademickém roce 2011/2012 – 22 hodin týdně. Z toho na FCJ MSU pro studenty 2. ročníku 4 hodiny týdně českého jazyka – gramatika a konverzace (kurz je zakončen zkouškou po LS i ZS), 4 hodiny týdně přednáška z dějin české literatury, která byla rovněž zakončena zkouškou po obou semestrech.

V ZS se lektorka podílela na výuce intenzivního kurzu českého jazyka pořádaného ve spolupráci FCJ MSU a ÚJOP UK – 8 hodin týdně. Kurz byl zakončen certifikovanou zkouškou na úrovni B1.

Úvazek na Fakultě žurnalistiky MSU: 4 hodiny týdně českého jazyka (gramatiky a konverzace) pro studenty 3. ročníku a 2 hodiny pro studenty 4. ročníku. (Kurz je zakončen zápočtem po ZS, zkouškou po LS, v případě 4. ročníku se jedná o státní závěrečnou zkoušku.)

Na Historické fakultě MSU v letním semestru: 6 hodin týdně českého jazyka (gramatiky a konverzace) pro studenty 3. ročníku. (Kurz je zakončen zápočtem po ZS, zkouškou po LS, v případě 4. ročníku se jedná o státní závěrečnou zkoušku.)

Vybavenost pracoviště

Pracoviště FCJ MSU je vybaveno poměrně dobře jak technikou (CD přehrávač, MP3 přehrávač, televize s videem i DVD, stolní počítač; tiskárna a xerox poslední dva roky nefungují, takže tyto služby si lektor hradí sám), tak studijními materiály (na katedře je vlastní nevelká bohemistická knihovna, která za svou existenci vděčí také pravidelným zásilkám z Domu zahraničních služeb). Katedře slovanských jazyků a kultur patří také jedna učebna (vybavená mimo jiné mapami), o níž se ovšem dělí studenti všech ročníků i slovanských jazyků.

Podmínky na Fakultě žurnalistiky a na Historické fakultě jsou spíše polní. Lektor nemá přístup k žádné technice, nemá bohužel ani žádný kabinet. Mírné nepohodlí našťastí vyvažuje přátelská atmosféra.

Spolupráce s jinými organizacemi a další aktivity

FCJ MSU má velmi dobré vztahy s [Českým centrem v Moskvě](#). Studenti pravidelně navštěvují kulturní akce pořádané Českým centrem a také se podílejí na jejich přípravě. Z akcí pořádaných v tomto akademickém roce za zmínku stojí [výstava fotografií Josefa Koudelky](#) a s ní spojená beseda [Pražské jaro osmašedesátého: od lásky k nenávisti](#), inscenace hry [Rock'n'Roll Toma Stopparda](#) v moskevském divadle RAMT, jejíž premiéry se zúčastnili také The Plastic People of the Universe, večer věnovaný [památce Ivana Martina Jirouse](#) či [vzpomínkový týden na Václava Havla](#).

Studenti se zúčastnili také řady dalších diskusních pořadů, autorských čtení a projekcí, které pořádalo České centrum v uplynulém akademickém roce. Pro jejich otevřenou a živou atmosféru se tak česká kultura (a nejen české pivo) pro studenty českého jazyka i jiné náhodné návštěvníky stává podmětem k dalšímu studiu a samostatné práci.

Každoročně se studenti účastní také překladatelské soutěže pořádané Českým centrem v Moskvě. V letošním roce překládali povídku Karla Poláčka *Vánoční příběh*.

Mezi mimofakultními aktivitami je možné uvést také pravidelnou přípravu studentů k certifikované zkoušce z českého jazyka. K rodilému mluvčímu se zpravidla obrací zájemci o úroveň B1 až B2.

Potěšujícím faktem zůstává neutuchající zájem studentů o český jazyk, českou kulturu a historii. Vyrůstá také zájem o soukromé hodiny českého jazyka, jehož znalost dnešní Rusové chápou jako nezbytnou podmínku pro své působení v České republice.

V Moskvě 4. srpna 2012

Mgr. Alena Machoninová, Ph.D.